

Vissa frågor om sjukpenninggrundande inkomst och livränta

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2004/05:108 om vissa frågor om sjukpenninggrundande inkomst och livränta jämte två motioner som väckts med anledning av propositionen.

Dessutom behandlas sex motioner från den allmänna motionstiden 2004, vilka avser frågor om sjukförsäkringen.

I propositionen föreslås att den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) för försäkrade som saknar anställning eller som har inkomst av annat förvärvsarbete skall bli föremål för en ny modell för en årligt återkommande omräkning. Till grund för omräkningen skall ligga förändringen av konsumentprisindex.

Regeringen föreslår även att personer som uppbär periodiskt ekonomiskt stöd som utges i enlighet med särskilda avtal som ingåtts mellan arbetsmarknadens parter skall omfattas av ett SGI-skydd under den tid sådan ersättning uppbärs.

Därtill föreslår regeringen vissa förändringar av reglerna för beräkning av arbetsskadelivränta. Livränteunderlaget skall endast fastställas vid den tidpunkt från vilken livränta utges för första gången och livräntan skall då bestämmas enbart på grundval av de inkomstförhållanden som gäller vid den tidpunkten. Retroaktiva löneavtal skall beaktas när livränteunderlaget fastställs, förutsatt att avtalet omfattar begynnelse tidpunkten för livräntan.

Vid förlängning av en tidsbegränsad livränta och omprövning av en livränta skall samma livränteunderlag användas, men uppräknat med det särskilda tal som livräntan enligt nu gällande regler indexeras med.

Bestämmelserna om omräkning av SGI samt utökningen av SGI-skyddet till att omfatta även personer som erhåller viss periodisk ekonomisk ersättning skall träda i kraft den 1 juli 2005. För försäkrad med SGI som hänför sig till inkomst av annat förvärvsarbete skall SGI:n kunna omräknas första gången ett år efter förslaget ikraftträdande, dvs. den 1 juli 2006.

Bestämmelserna om beräkning av livränta skall träda i kraft den 1 januari 2006. Äldre bestämmelser skall fortfarande gälla för livräntor som har beslutats före ikraftträdandet.

Utskottet tillstyrker regeringens lagförslag, med ett förtydligande i en övergångsbestämmelse, samt avstyrker bifall till samtliga motioner.

I ärendet finns fyra reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Ärendet och dess beredning.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Principer för omräkning av SGI m.m.....	7
Beräkning av arbetsskadelivränta.....	9
Partiell sjukskrivning och studier.....	11
Karensdag vid vissa anställningsförhållanden.....	12
Sexmånadersregeln.....	13
Retroaktiv sjukpenning vid ändrad lön.....	13
SGI-skydd vid studier.....	14
Reservationer.....	16
1. Beräkning av SGI på historisk inkomst, punkt 2 (m).....	16
2. Uppföljning av nya livränteregler m.m., punkt 3 (fp, kd, c).....	16
3. Partiell sjukskrivning vid studier, punkt 4 (m, fp, kd, c).....	17
4. Karensdag vid vissa anställningsförhållanden, punkt 7 (m, fp, kd, c).....	17
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	18
Propositionen.....	18
Följdmotioner.....	18
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004.....	18
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	20

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Lagförslagen**

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring med följande tillägg i övergångsbestämmelserna punkt 2. Det gäller även vid omprövning av livräntan och vid prövning av fortsatt rätt till livränta efter en tidsbegränsad sådan livränta. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:108.

2. **Beräkning av SGI på historisk inkomst**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Sf25.

Reservation 1 (m)

3. **Uppföljning av nya livränteregler m.m.**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Sf26 yrkande 1.

Reservation 2 (fp, kd, c)

4. **Partiell sjukskrivning vid studier**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Sf26 yrkande 2.

Reservation 3 (m, fp, kd, c)

5. **Sexmånadersregeln**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Sf310.

6. **Retroaktiv sjukpenning**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf344 och 2004/05:Sf404.

7. **Karensdag vid vissa anställningsförhållanden**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Sf341 och 2004/05:Sf359 yrkande 21.

Reservation 4 (m, fp, kd, c)

8. **Informationsplikt vid SGI-skydd**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Sf257 yrkande 1.

9. **SGI-skydd vid studier**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Sf257 yrkande 2.

Stockholm den 26 april 2005

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Tomas Eneroth

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Eneroth (s), Sven Brus (kd), Anita Jönsson (s), Per Westerberg (m), Bo Könberg (fp), Mariann Ytterberg (s), Lennart Klockare (s), Tobias Billström (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Linnéa Darell (fp), Birgitta Carlsson (c), Göte Wahlström (s), Anna Lilliehöök (m), Yilmaz Kerimo (s), Mona Jönsson (mp), Kurt Kvarnström (s) och Kalle Larsson (v).

Ärendet och dess beredning

SGI-utredningen presenterade i maj 2003 slutbetänkandet Sjukpenninggrundande inkomst – Skydd och anpassning (SOU 2003:50). Utredningen föreslog bl.a. att det skulle införas dels bestämmelser om att omräkna SGI:n för försäkrade som saknar anställning och för den som har inkomst av annat förvärvsarbete, dels nya regler för beräkning av arbetsskadelivränta.

Utredningen ansåg även att personer med visst ekonomiskt stöd från trygghetsråd skall ingå i kretsen för SGI-skydd.

Propositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna.

Två motioner har väckts med anledning av propositionen.

Av utskottet behandlade lagförslag återfinns i *bilaga 2*.

Därtill behandlar utskottet sex motioner som väckts under den allmänna motionstiden 2004 och som avser sjukförsäkringen.

Motionerna redovisas i *bilaga 1*.

Utskottets överväganden

Principer för omräkning av SGI m.m.

Propositionen

För att komma till rätta med problem som finns när det gäller anpassning av SGI för försäkrade som saknar anställning och de administrativa svårigheter detta medför, föreslår regeringen i propositionen att för en försäkrad som helt eller delvis saknar anställning och som har rätt att behålla sin SGI skall denna omfattas av en ny modell för omräkning. Omräkningstidpunkten skall infalla ett år efter den dag då anställning eller annat förvärvsarbete upphörde som senast föranlett eller kunnat föranleda att SGI fastställs. Därefter skall omräkningen göras en gång årligen. För en försäkrad som helt eller delvis saknar anställning och som haft sin SGI skyddad vid vård av barn, studier, m.m. enligt 3 kap. 5 § tredje stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL), under en period som direkt föregår en ersättningsperiod, skall omräkning göras vid den tidpunkt ersättning skall börja utbetalas och en SGI måste fastställas.

Omräkning skall även göras för en försäkrad som har en SGI som hänför sig till inkomst av annat förvärvsarbete under en sådan period som ett ersättningsärende pågår. Omräkningstidpunkten för en sådan SGI skall infalla när ersättningen som grundas på SGI:n har utgetts under ett år utan avbrott. Även för denna grupp gäller att omräkning skall göras för en försäkrad som har haft sin SGI skyddad enligt 3 kap. 5 § tredje stycket AFL under en period som direkt föregår en ersättningsperiod.

Den särskilda beräkningsgrunden för föräldrapenningen som beräknats utifrån SGI skall också under vissa förhållanden omfattas av omräkning.

Till grund för omräkningen skall ligga förändringen av konsumentprisindex (KPI) under den närmaste tolv månadersperioden före omräkningstidpunkten. En omräkning skall varken kunna medföra en sänkning av SGI:n eller att SGI:n bestäms till ett belopp som överstiger det s.k. taket, sju och en halv gånger prisbasbeloppet.

Bestämmelserna skall träda i kraft den 1 juli 2005 och gälla anpassningar av SGI som sker för de grupper förslaget avser efter detta datum. För försäkrad med SGI som hänför sig till inkomst av annat förvärvsarbete som vid denna tidpunkt erhållit dagersättning i mer än ett år, och där SGI:n inte har ändrats, skall dock SGI:n omräknas första gången ett år efter förslagets ikraftträdande, dvs. den 1 juli 2006.

Regeringen föreslår även att en försäkrad som erhåller ekonomiskt periodiskt stöd, utgivet i enlighet med särskilda avtal som ingåtts mellan arbetsmarknadens parter, skall omfattas av en skyddad SGI under den tid sådan ersättning uppbärs. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer skall närmare ange vilka ersättningar som berättigar till sådant skydd.

För försäkrade som uppbär sådan ersättning skall, vid sjukdom under den aktuella tiden, sjukpenningen beräknas på en SGI som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som han eller hon kan antas få under denna tid.

Bestämmelserna skall träda i kraft den 1 juli 2005.

Motion

I motion Sf25 av Per Westerberg m.fl. (m) begärs ett beslut om att SGI:n skall beräknas på de senaste 24 månadernas inkomst. Motionärerna anser att det dels är mer rimligt att ersättning utges i förhållande till en inkomst man faktiskt har haft än i förhållande till en inkomst man tror sig komma att få, dels att det är mer rättvisande för den som har ojämna inkomster att grunda ersättningen på 24 månaders i stället för på 12 månaders inkomst. Förslaget innebär dessutom att socialförsäkringsbedrägerier grundade på en falsk SGI försvåras.

Utskottets ställningstagande

För en försäkrad med en anställning anpassas SGI:n utifrån den faktiska förändring av lönen som den anställde fått. För en försäkrad som är arbetslös sker anpassningen utifrån den inkomstutveckling som skett inom den försäkrades yrkesområde. Däremot sker i dag ingen anpassning av SGI:n för en försäkrad med inkomst av annat förvärvsarbete (egenföretagare). Med detta system missgynnas således egenföretagare.

Dagens regler medför även stora administrativa svårigheter för Försäkringskassans handläggare. Särskilt gäller det utredningar om arbetslösa SGI. Utredningarna är tidskrävande, bl.a. för att det är svårt att uppskatta en fiktiv löneutveckling för en person som kanske under en längre period har saknat arbete och inte heller har anknytning till något yrkesområde. De ekonomiska uppgifterna torde därvid ofta bli inkorrekta.

Utskottet delar regeringens bedömning att ett sätt att komma till rätta med ovannämnda problem är att SGI:n för arbetslösa och egenföretagare indexeras efter förändringen av konsumentprisindex. Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag.

Utskottet tillstyrker även förslaget om SGI-skydd i samband med ersättning från trygghetsråd.

Motionsyrkanden om att SGI skall beräknas på historisk inkomst har utskottet vid flera tillfällen avstyrkt, senast i betänkande 2004/05:SfU1. Utskottet noterade dock att i utredningen Översyn av socialförsäkringarna (dir. 2004:129) skall övervägas hur den ersättningsgrundande inkomsten i sjukförsäkringssystemet skall definieras och beräknas. Utskottet finner inte anledning att nu inta en annan ståndpunkt i frågan. Därmed avstyrks motion Sf25.

Beräkning av arbetsskadelivränta

Propositionen

I propositionen framhåller regeringen att det är orimligt att, som fallet är i dag, livräntans storlek skall vara beroende av när Försäkringskassan fattar beslut i ärendet eller om livräntan beviljas tills vidare eller tidsbegränsas. Regeringen anser det därför angeläget att skapa ett regelsystem som ger en försäkring med hög legitimitet där rättssäkerhet och likformighet är centrala faktorer. Nuvarande regler bör därför ändras.

Regeringen pekar även på att ärenden om arbetsskadelivränta har den allra längsta genomströmningstiden av alla ärenden som handläggs av Försäkringskassan. En av orsakerna till den långa tiden är den omfattande och tidskrävande utredning som är nödvändig i de allra flesta fall för att fastställa den inkomst som läggs till grund för livränteunderlaget. Därför finns det även av detta skäl anledning att genomföra ändringar.

Regeringen föreslår att livränteunderlaget enligt huvudregeln endast skall fastställas vid den tidpunkt från vilken livränta utges för första gången och att livräntan då skall bestämmas enbart på grundval av de inkomstförhållanden som gäller vid den tidpunkten. Det innebär att enligt huvudregeln fastställs endast *ett* livränteunderlag. Livränta som beviljas retroaktivt, och där retroaktivtiden sträcker sig över ett eller flera årsskiften, skall räknas om årligen med tillämpning av det särskilda tal som enligt 6 kap. 2 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring (LAF) gäller för indexering av livräntor.

Löneavtal som träffats med retroaktiv verkan får beaktas när livränteunderlaget fastställs, förutsatt att avtalet omfattar begynnelse tidpunkten för livräntan.

Vid en förnyad prövning efter en tidsbegränsad livränta eller vid omprövning enligt 4 kap. 12 § LAF skall det ursprungliga livränteunderlaget användas vid livränteberäkningen, efter att det har räknats om med ovan nämnda särskilda tal.

Om det redan vid den tidpunkt från vilken livränta skall utges för första gången är sannolikt att livränteunderlaget kan bli väsentligen högre eller lägre vid prövning vid en senare tidpunkt, får ett nytt livränteunderlag fastställas och läggas till grund för beräkning av livränta vid ett sådant senare tillfälle.

Bestämmelserna skall träda i kraft den 1 januari 2006. Äldre bestämmelser skall fortfarande gälla för livräntor som beslutats före ikraftträdandet. Det gäller även vid omprövning av en sådan livränta och vid prövning av rätt till fortsatt livränta på grund av arbetsskadan. När de nya bestämmelserna om livränteunderlag skall tillämpas skall eventuellt underlag för år före 2004 omräknas med den årliga förändringen av prisbasbeloppet.

Motion

I motion Sf26 av Sven Brus m.fl. (kd) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om en analys av effekterna för enskilda individer vid ändrad beräkning av arbetsskadelivränta. Motionärerna framhåller att det inte är fullständigt utrett hur förslaget påverkar enskilda individer, utan en bättre analys av effekterna borde ha gjorts innan förslaget lades fram. Om förändringarna genomförs måste utvecklingen för de personer som uppbär arbetsskadelivränta följas noggrant.

Utskottets ställningstagande

Vid beräkning av livränta skall enligt praxis redan kända löneförhöjningar beaktas. Dessa läggs till grund för bestämmande av livränteunderlaget från avtalstidpunkten eller fr.o.m. tidpunkten för inkomständeringen om denna infaller senare.

För att anpassas till den ekonomiska utvecklingen i samhället indexeras den fastställda livräntan. Från den 1 januari 2003 infördes bestämmelsen att livräntan skall indexeras genom att den räknas om med ett särskilt tal. Tidigare har livräntor indexerats genom omräkning med gällande års prisbasbelopp. Det särskilda talet visar den procentuella årliga förändringen av halva den reala inkomstförändringen med tillägg för den procentuella förändringen i det allmänna prisläget. Indexeringen har därmed knutits närmare till löneutvecklingen i samhället.

När livränta har beviljats för en begränsad tid och därefter skall beviljas för en ny period fastställs livränteunderlaget med utgångspunkt i den inkomst den försäkrade skulle ha haft om skadan inte hade inträffat vid den tidpunkt från vilken fortsatt livränta beviljas. Även vid omprövning enligt 4 kap. 12 § LAF skall livränteunderlaget fastställas på detta sätt.

Genom att livränta för förfluten tid och livränta som avser framtiden beräknas på olika sätt blir storleken på livräntebeloppet – och i vissa fall även möjligheterna till livränta – beroende av när Försäkringskassan fattar sitt beslut. I och med att det fastställs ett nytt livränteunderlag vid beslut om förlängning av tidsbegränsade livräntor beror utfallet också på om livräntan tidsbegränsas eller beviljas tills vidare.

Anpassningen av livränteunderlaget föreslås således göras genom att det räknas om med samma särskilda tal som i dag gäller för indexering av en arbetsskadelivränta. Utskottet noterar att indexering alltid innebär en schablonisering eftersom indexet speglar en genomsnittlig utveckling. Individer och grupper av individer kan ha en utveckling som avviker från den genomsnittliga utvecklingen både i höjande eller sänkande riktning. Detta gäller således redan i dag beträffande löpande livräntor. Å andra sidan blir uppgifter om löneförhållanden som måste hämtas från tidigare arbetsgivare eller, om arbetsgivaren inte finns kvar, från andra källor ofta felaktiga och administrationen är dessutom svårhanterlig.

Det torde således vara svårt att skapa ett livräntesystem som dels fullt ut anpassas efter den skadades inkomstförlust över tiden, dels är likformigt och administrativt hanterligt. Enligt utskottets mening är det viktigt att reglerna om livränta är likformiga och administrativt hanterliga.

Utskottet noterar även att för dem som fått beslut om livräntor före den 1 januari 2006 kommer livräntorna även fortsättningsvis att beräknas enligt äldre bestämmelser och även vid omprövning samt prövning av rätt till fortsatt livränta när en tidsbegränsad livränta har beviljats. Enligt förslaget skall även, om livränteunderlaget grundas på tillfälligt höga eller låga inkomster, ett nytt livränteunderlag kunna beräknas och läggas till grund för beräkningen av livränta fr.o.m. den dag då inkomstförhållandena skulle ha förändrats.

Med hänsyn till det anförda tillstyrker utskottet, med ett förtydligande av en övergångsbestämmelse, regeringens förslag avseende beräkning av livränta.

Utskottet förutsätter att det nya sättet att fastställa livränteunderlag kommer att följas upp av regeringen. Utskottet anser således inte att det behöver göras ett tillkännagivande om detta. Motionsyrkandet Sf26 yrkande 1 avstyrks med det ovan anförda.

Partiell sjukskrivning och studier

Propositionen

Regeringen redovisar sin uppfattning att möjligheterna att kombinera partiell sjukskrivning med studier bör förbättras. Innan ett sådant förslag genomförs bör dock den närmare utformningen av bestämmelserna och administrationen av dessa övervägas. Regeringen avser därför att se över bl.a. kontrollmöjligheterna för att därefter ta ställning till hur en kombination av partiell sjukskrivning med studier som finansieras med statligt stöd kan möjliggöras.

Motion

I motion Sf26 av Sven Brus m.fl. (kd) yrkande 2 begärs att regeringen snarast bör återkomma med ett förslag som möjliggör kombinationen deltidssjukskrivning och studier. Motionärerna anför att även om det i propositionen redovisas en uttalad ambition att möjliggöra kombinationen deltidssjukskrivning och deltidsstudier är det anmärkningsvärt att något konkret förslag fortfarande inte lämnats.

Utskottets ställningstagande

Beträffande frågan om studier vid partiell sjukskrivning har utskottet i betänkande 2004/05:SfU1 understrukt vikten av, inte minst från rehabiliteringssynpunkt, att frågan om möjligheterna att kombinera deltidssjukskrivning med deltidsstudier så snart som möjligt får en lösning.

Utskottet finner det därför tillfredsställande att regeringen redovisar uppfattningen att deltidstudier och partiell sjukskrivning bör kunna kombineras. I likhet med motionärernas uppfattning i motion Sf26 yrkande 2 och i enlighet med sitt tidigare ställningstagande, vill utskottet dock understryka att ett förslag om en regelförändring bör lämnas till riksdagen så snart som möjligt. Motion Sf26 yrkande 2 får med det anförda anses tillgodosedd och avstyrks därmed.

Karensdag vid vissa anställningsförhållanden

Arbetstagare med koncentrerad arbetstid kan till följd av reglerna om karensdag få en större självrisk än personer med jämnt fördelad arbetstid om karensdagen inträffar under en dag med lång arbetstid. För den som har flera arbetsgivare gör varje arbetsgivare för sig avdrag för en karensdag.

Motioner

I motion Sf359 begär Sven Brus m.fl. (kd) i yrkande 21 ett tillkännagivande om en regeländring i den nuvarande karensdagsbestämmelsen så att vissa anställda inte missgynnas. Motionärerna framhåller att regeringen för mer än ett år sedan har aviserat att en teknisk översyn skall göras av reglerna om karensdag och att man avsett att återkomma till riksdagen med en proposition i denna fråga. Någon proposition har dock ännu inte lagts fram.

Martin Andreasson (fp) begär i motion Sf341 att karensdagsbestämmelsen bör ses över så att anställda med flera arbetsgivare inte kan drabbas av fler karensdagar än en.

Utskottets ställningstagande

Den nuvarande karensdagsbestämmelsen kan, som redovisats ovan, slå orättvist mot vissa försäkrade. Utskottet har vid flera tillfällen avstyrkt motionsyrkanden avseende denna fråga, men förutsatt att regeringen återkommer i frågan om det visar sig vara möjligt att finna en lämplig åtgärd. I sitt betänkande 2003/04:SfU1 konstaterade utskottet att regeringen höll på att göra en teknisk översyn av reglerna om karensdag, bl.a. mot bakgrund av de orättvisa konsekvenser som reglerna kunde få just för personer med ovan nämnda anställningsförhållanden. Utskottet ansåg att översynen borde avvaktas.

Utskottet noterar att ett förslag om karensavdrag i stället för karensdag bereds inom Regeringskansliet. Förslaget berör således även personer med andra anställningsförhållanden än de i motionerna aktuella. Utskottet har från Regeringskansliet inhämtat att ett förslag om karensavdrag för närvarande stöter på vissa finansiella svårigheter. Utskottet anser att förslaget bör inväntas och förutsätter att det lämnas till riksdagen så snart det är möjligt.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf341 och Sf359 yrkande 21.

Sexmånadersregeln

Huvudregeln enligt 3 kap. 2 § första stycket AFL är att SGI är den årliga inkomst i pengar som en person kan antas komma att få för eget arbete.

Att inkomsten skall beräknas som årlig inkomst innebär att tillfälliga inkomständringar och inkomstvariationer normalt inte skall påverka SGI.

Enligt 1 § Riksförsäkringsverkets föreskrifter (RFFS 1998:12) om sjukpenninggrundande inkomst skall vid beräkning av SGI endast beaktas sådana inkomster som en försäkrad tills vidare kan antas komma att få av eget arbete under minst sex månader i följd, eller av eget årligen återkommande arbete.

Motion

Anders Karlsson (s) begär i motion Sf310 att en översyn bör göras så att tydlighet skapas beträffande den s.k. sexmånadersregeln. Försäkringskassan gör nu olika bedömningar i likartade fall. Enligt motionären har det hänt att inkomst inte lagts till grund för SGI därför att anställningstiden hos samme arbetsgivare inte har uppgått till sex månader.

Utskottets ställningstagande

Sexmånadersregeln innebär inte att en person i realiteten måste ha ett arbete som varar minst sex månader i sträck för att inkomsten skall kunna ingå i beräkningen av SGI. Genom utvecklingen i praxis har slagits fast att den försäkrades framtida avsikt med sitt förvärvsarbete skall vägas in i bedömningen.

Den aktuella regeln har tillämpats i flera prejudicerande domstolsavgöranden (jfr. FÖD 1981:6, FÖD 1982:13, FÖD 1986:59, FÖD 1988:50). Regelns innebörd finns även redovisad i Riksförsäkringsverkets vägledning 2002:4. Utskottet finner inte anledning att föreslå riksdagen att göra något tillkännagivande avseende regeln. Därmed avstyrks motion Sf310.

Retroaktiv sjukpenning vid ändrad lön

Motioner

Lars Johansson m.fl. (s) och Barbro Hietala Nordlund och Per Erik Granström (s) har i motionerna Sf344 och Sf404 begärt tillkännagivanden om retroaktiv sjukpenning. Motionärerna anser att Försäkringskassan bör ges i uppdrag att utreda möjligheterna att ändra reglerna så att retroaktiva lönehöjningar kan godtas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet uttalade i betänkande 2003/04:SfU1 följande. I en av motionerna kritiserar det förhållandet att sjukpenning inte utges från tidpunkten för ett nytt löneavtal utan först från den dag avtalet skrevs under. Utskottet konstaterar att i de fall löneavtal träffas under pågående sjukpenningperiod och

avtalet samtidigt ger rätt till retroaktiv utbetalning av lön för kanske en avsevärd tid, kan sjukpenning grundad på det nya avtalet endast utges från det att avtalet undertecknades. I grunden beror detta förhållande på att löneförhandlingarna dragit ut på tiden. Utskottet hade tidigare uttalat förståelse för att den som är sjukskriven invänder mot en sådan ordning, inte minst eftersom bl.a. sjukförsäkringsavgiften tas ut på löneutbetalningar för hela den retroaktiva tiden. Utskottet ansåg det rimligt att sjukpenning utges retroaktivt från den tidpunkt avtalet börjar gälla under förutsättning att försäkringskassorna rent administrativt kan hantera en sådan ordning. Utskottet ansåg också att regeringen lämpligen borde överväga en sådan ändring i samband med frågan om höjning av taket i sjukförsäkringen och att detta borde kunna ske utan något särskilt tillkännagivande från riksdagens sida.

SGI-utredningen (SOU 2003:50 s. 112–113) har inte ansett sig kunna förorda någon ändring, bl.a. på grund av mer komplicerad och kostnadskrävande administration och en tämligen kraftig ökning av försäkringskostnaderna. Utredningen pekar även på att problemet endast uppstår om avtalsförhandlingarna drar ut på tiden och menar att de avtalslutande parterna bör kunna hantera denna fråga.

Utskottet uttalade i betänkande 2003/04:SfU1 att frågan om retroaktiv sjukpenning således var föremål för regeringens beredning. Utskottet fann inte anledning att föreslå något tillkännagivande i frågan och avstyrkte motion i frågan.

Utskottet vidhåller sitt ställningstagande och avstyrker därmed motionerna Sf344 och Sf404.

SGI-skydd vid studier

För en försäkrad som har haft ett SGI-skydd under tre månader sänks SGI:n till 0 kr när SGI-skyddet upphör, om han eller hon inte återgår i förvärsarbete eller omfattas av annat SGI-skydd.

Motion

I motion Sf257 av Johnny Gylling (kd) begärs i yrkande 1 att det måste finnas en informationsplikt om SGI-reglerna för myndigheter gentemot den som lämnar arbetsmarknaden tillfälligt, exempelvis för studier eller vård av barn, så att denne inte överraskas av att bli nollklassad.

I motionens yrkande 2 begärs att reglerna för SGI bör ändras eller förtydligas så att SGI-skyddet omfattar även egenfinansierade studier.

Utskottets ställningstagande

Den enskilde har ett eget ansvar att informera sig om reglerna i samhället. Det kan inte anses ingå i Försäkringskassans skyldighet att ex officio informera de försäkrade om framtida konsekvenser av olika inträffade händel-

ser. Det hindrar naturligtvis inte att Försäkringskassan ändå kan lämna sådan information om man ser att konsekvenserna av vissa fall blir att den enskilde drabbas onödigt hårt och/eller att de kan vara svåra att förutse.

Utskottet noterar att Försäkringskassan i en skrivelse till regeringen framfört sin uppfattning att det bör skapas ett "skäligt rådrum" innan en studerande eller arbetslös måste anmäla sig på arbetsförmedlingen för att inte förlora sitt SGI-skydd. Enligt kassans mening skall regeln kunna tillämpas när regelverken krockar mellan olika myndigheter, vid omständigheter som den enskilde inte kan råda över eller där det i andra situationer är uppenbart orimligt att den enskilde skall drabbas negativt.

Utskottet noterar att Försäkringskassan har uppmärksammat sådan problematik som ligger till grund för motionens yrkande 1 och att den således är föremål för beredning i Regeringskansliet. Utskottet är inte berett att föreslå riksdagen att göra ett tillkännagivande med anledning av motionsyrkandet. Därmed avstyrks motion Sf257 yrkande 1.

SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade bedriver studier för vilka han eller hon uppbär studiestöd enligt studiestödslagen, bidrag enligt förordningen om utbildningsbidrag för doktorander eller rekryteringsbidrag enligt lagen om rekryteringsbidrag för vuxenstuderande.

Studiesociala utredningen (SOU 2003:130) anger på s. 82 följande. Studiemedlet beräknas per vecka och reglerna uppmuntrar till ett flexibelt användande av systemet dels för att begränsa skuldsättningen, dels för att sträcka ut den längsta tiden med studiemedel. Bestämmelserna om SGI kan emellertid komma att motverka detta. En studerande förlorar i regel sin skyddade SGI fr.o.m. första dagen som studiemedel inte uppbärs. Detta kan få negativa konsekvenser för studerande som väljer att spara sina veckor inom studiemedlet. Enligt utredningens mening överensstämmer detta inte med tanken om ett flexibelt användande av studiemedel.

Frågan om SGI-skydd när studerande inte uppbär studiemedel är föremål för regeringens beredning. Utskottet finner inte anledning att föreslå något tillkännagivande i frågan och avstyrker motion Sf257 yrkande 2.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Beräkning av SGI på historisk inkomst, punkt 2 (m)

av Per Westerberg (m), Tobias Billström (m) och Anna Lilliehöök (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2004/05:Sf25.

Ställningstagande

Vi anser att SGI:n skall beräknas på de senaste 24 månadernas inkomst. Det är dels mer rimligt att ersättning utges i förhållande till en inkomst man faktiskt har haft än i förhållande till en inkomst man tror sig komma att få, dels mer rättvisande för den som har ojämna inkomster att grunda ersättningen på 24 i stället för på 12 månaders inkomst. Förslaget innebär dessutom att socialförsäkringsbedrägerier grundade på en falsk SGI försvåras.

2. Uppföljning av nya livränteregler m.m., punkt 3 (fp, kd, c)

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp), Linnéa Darell (fp) och Birgitta Carlsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf26 yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att en analys av effekterna för enskilda individer vid ändrad beräkning av arbetsskadelivränta borde ha redovisats i propositionen. När förändringarna nu ändå genomförs måste utvecklingen för de personer som uppbär arbetsskadelivräntor, som är beräknade enligt den nya metoden, följas upp noggrant.

3. Partiell sjukskrivning vid studier, punkt 4 (m, fp, kd, c)

av Sven Brus (kd), Per Westerberg (m), Bo Könberg (fp), Tobias Billström (m), Linnéa Darell (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anna Liliehöök (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf26 yrkande 2.

Ställningstagande

Även om det i propositionen redovisas en uttalad ambition att möjliggöra kombinationen deltidssjukskrivning och deltidsstudier är det anmärkningsvärt att något konkret förslag fortfarande inte har lämnats. Flera remissinstanser har påpekat att frågan måste lösas snarast och prioriteras. Vi anser att regeringen snarast bör återkomma med en proposition som möjliggör kombinationen deltidssjukskrivning och deltidsstudier.

4. Karensdag vid vissa anställningsförhållanden, punkt 7 (m, fp, kd, c)

av Sven Brus (kd), Per Westerberg (m), Bo Könberg (fp), Tobias Billström (m), Linnéa Darell (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anna Liliehöök (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sf341 och 2004/05:Sf359 yrkande 21.

Ställningstagande

Regeringen har redan i budgetpropositionen för 2003 aviserat att en teknisk översyn skall göras, bl.a. mot bakgrund av de orättvisa konsekvenser karensdagen kan få för anställda med koncentrerad arbetstid och flera arbetsgivare. Även i budgetpropositionen för 2004 har regeringen aviserat detta. Någon proposition har dock ännu inte lagts fram. Vi anser att riksdagen skall begära att regeringen snarast återkommer med förslag till regeländring i den nuvarande karensdagsbestämmelsen så att vissa anställda inte missgynnas.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2004/05:108 Vissa frågor om sjukpenninggrundande inkomst och livränta:

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring.

Följdmotioner

2004/05:Sf25 av Per Westerberg m.fl. (m):

Riksdagen beslutar att den sjukpenninggrundande inkomsten skall beräknas på de senaste 24 månadernas inkomst i enlighet med vad som anförs i motionen.

2004/05:Sf26 av Sven Brus m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en analys av effekterna för enskilda individer avseende ändrad beräkning av arbetsskadelivränta.
2. Riksdagen begär att regeringen snarast återkommer med en proposition som möjliggör kombinationen deltidssjukskrivning och studier.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05:Sf257 av Johnny Gylling (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av informationsplikt hos berörda myndigheter angående regler för sjukpenninggrundande inkomst.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att reglerna för sjukpenninggrundande inkomst bör förändras eller förtydligas så att man inte kan förlora den efter egenfinansierade studier.

2004/05:Sf310 av Anders Karlsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lagen om allmän försäkring och SGI (sjukpenninggrundande inkomst).

2004/05:Sf341 av Martin Andreasson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om karensdagar i sjukförsäkringen för anställda med flera arbetsgivare.

2004/05:Sf344 av Lars Johansson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om retroaktiv sjukpenning.

2004/05:Sf359 av Sven Brus m.fl. (kd):

21. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till regeländring i den nuvarande karensdagsbestämmelsen så att vissa anställda inte missgynnas, i enlighet med vad som anförs i motionen.

2004/05:Sf404 av Barbro Hietala Nordlund och Per Erik Granström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om retroaktiv sjukpenning.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring¹

dels att 3 kap. 5, 5 c och 10 §§ samt 4 kap. 6 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 3 kap. 5 d §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.**5 §²**

Försäkringskassan skall besluta om en försäkrads tillhörighet till sjukpenningförsäkringen och fastställa sjukpenninggrundande inkomst. För en försäkrad som inte är bosatt i Sverige gäller detta så snart anmälan om hans inkomstförhållanden gjorts hos Försäkringskassan. Av beslutet skall framgå i vad mån den sjukpenninggrundande inkomsten är att hänföra till anställning eller till annat förvärvsarbete. Sjukpenningförsäkringen skall omprövas

a) när Försäkringskassan fått kännedom om att den försäkrades inkomstförhållanden eller andra omständigheter har undergått ändring av betydelse för rätten till sjukpenning eller för sjukpenningens storlek,

b) när sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt denna lag eller särskild efterlevandepension enligt lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn beviljas den försäkrade eller sådan ersättning eller pension som redan utges ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades arbetsförmåga eller, vid särskild efterlevandepension, förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete,

c) när delpension enligt särskild lag beviljas den försäkrade eller redan utgående sådan pension ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades arbets- eller inkomstförhållanden,

d) när tjänstepension beviljas den försäkrade,

e) när ett beslut om vilandeförklaring av sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 16 kap. 16 § upphör, samt

f) när livränta beviljas den försäkrade enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller redan utgående livränta ändras.

Ändring som avses i första stycket skall gälla från och med den dag då anledningen till ändringen uppkommit. Den sjukpenninggrundande inkomst som ändrats enligt första stycket a får dock läggas till grund för ersättning tidigast från och med första dagen i den ersättningsperiod som

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 2004:781.

inträffar i anslutning till att Försäkringskassan fått kännedom om inkomständringen.

Under tid som anges under 1–6 får, om inte första stycket b–d eller f är tillämpligt, den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten sänkas lägst till vad den skulle ha varit närmast dessförinnan om Försäkringskassan då känt till samtliga förhållanden. Detta gäller tid då den försäkrade

1. bedriver studier enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

2. erhåller periodiskt ekonomiskt stöd, utgivet enligt särskilda avtal mellan arbetsmarknadens parter, enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

3. deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd eller står till arbetsmarknadens förfogande enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

4. är gravid och avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete tidigast sex månader före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför,

5. är helt eller delvis ledig från förvärvsarbete för vård av barn, om den försäkrade är förälder till barnet eller likställs med förälder enligt 1 § föräldraledighetslagen (1995:584) och barnet inte har fyllt ett år. Motsvarande gäller vid adoption av barn som ej fyllt tio år eller vid mottagande av sådant barn i avsikt att adoptera det, om mindre än ett år har förflutit sedan den försäkrade fick barnet i sin vård,

5. helt eller delvis avstår från förvärvsarbete för vård av barn, om den försäkrade är förälder till barnet eller likställs med förälder enligt 1 § föräldraledighetslagen (1995:584) och barnet inte har fyllt ett år. Motsvarande gäller vid adoption av barn som ej fyllt tio år eller vid mottagande av sådant barn i avsikt att adoptera det, om mindre än ett år har förflutit sedan den försäkrade fick barnet i sin vård,

6. fullgör tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

För en försäkrad som avses i tredje stycket 1 eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd skall Försäkringskassan, vid sjukdom under den aktuella tiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid. Om därvid den sjukpenninggrundande inkomsten helt eller delvis är att hänföra till anställning, skall årsarbetstiden beräknas på grundval av enbart det antal arbetstimmar

För en försäkrad som avses i tredje stycket 1 eller 2 eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd skall Försäkringskassan, vid sjukdom under den aktuella tiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid. Om därvid den sjukpenninggrundande inkomsten helt eller delvis är att hänföra till anställning, skall årsarbetstiden beräknas på grundval av enbart det

som den försäkrade kan antas ha i ifrågavarande förvärvsarbete under den aktuella tiden.

antal arbetstimmar som den försäkrade kan antas ha i ifrågavarande förvärvsarbete under den aktuella tiden.

För en försäkrad som får sådan behandling eller rehabilitering som avses i 7 b § eller 22 kap. 7 § och som under denna tid får livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning enligt en annan författning skall Försäkringskassan, vid sjukdom under den tid då livränta betalas ut, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid.

För en försäkrad som avses i 10 c § första stycket 1 eller 2 skall dock under studieuppehåll mellan vår- och hösttermin, då den försäkrade inte uppbär studiesocial förmån för studier som avses i tredje stycket 1, sjukpenningen beräknas på den sjukpenninggrundande inkomst som följer av första–tredje styckena, om sjukpenningen blir högre än sjukpenning beräknad på den sjukpenninggrundande inkomsten enligt fjärde stycket.

Fjärde stycket tillämpas även för försäkrad som avses i tredje stycket 6 när den försäkrade genomgår grundutbildning som är längre än 60 dagar.

Omprövning av sjukpenningförsäkringen enligt första stycket a skall ej omfatta ändring av den försäkrades inkomstförhållanden på grund av sådant förvärvsarbete som avses i 16 kap. 15 §.

5 c §³

Vid utgången av en period då en försäkrad helt eller delvis har uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt denna lag skall den sjukpenninggrundande inkomsten motsvara den sjukpenninggrundande inkomst som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en eller flera sådana perioder *eller vad som löneutvecklingen inom yrkesområdet därefter föranleder.*

Vid utgången av en period då en försäkrad helt eller delvis har uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt denna lag skall den sjukpenninggrundande inkomsten motsvara den sjukpenninggrundande inkomst som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en eller flera sådana perioder. *Om ett år eller längre tid har förflutit räknat från den tidpunkt sjukersättningen eller aktivitetsersättningen började utges skall den sjukpenninggrundande inkomsten omräknas enligt 5 d § tredje stycket för varje helt år som har förflutit.*

Bestämmelserna i första stycket gäller endast för tid före 65 års ålder och till den del den försäkrade är arbetslös och beredd att anta erbjudet arbete i en omfattning som svarar mot närmast föregående förvärvsarbete.

5 d §

När Försäkringskassan skall fastställa den sjukpenninggrun-

³ Senaste lydelse 2001:489.

dande inkomsten för en försäkrad som omfattas av 5 § tredje stycket 1–6 och som helt eller delvis saknar anställning skall den sjukpenninggrundande inkomsten i vissa fall räknas om. Detsamma skall gälla för en försäkrad vars anställning upphör under en pågående ersättningsperiod. Omräkningen skall göras när minst ett år har förflutit räknat från den tidpunkt då den anställning upphörde som senast föranlett eller kunnat föranleda beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. Därefter görs omräkningen årligen räknat ett år från den senaste omräkningen. Med den tidpunkt då anställningen upphörde jämföras den tidpunkt då den försäkrade helt upphörde med annat förvärvsarbete än arbete som anställd. När omräkning har gjorts enligt 5 c § räknas tidpunkten från utgången av det senaste hela år som avses där.

Den sjukpenninggrundande inkomsten av annat förvärvsarbete, grundad på annan inkomst än som avses i 2 a § första stycket, skall också räknas om för en försäkrad som inte har upphört med förvärvsarbetet. Omräkning skall göras under en pågående ersättningsperiod efter det att ett år har förflutit räknat från ersättningsperiodens början. Därefter görs omräkningen årligen räknat ett år från den senaste omräkningen.

Omräkningen skall göras med den procentuella förändringen i det allmänna prisläget räknad från det senast fastställda talet för konsumentprisindex jämfört med motsvarande tal tolv månader dessförinnan. En omräkning som innebär en sänkning av den sjukpenninggrundande inkomsten skall inte beaktas. Den sjukpenninggrundande inkomsten kan aldrig fastställas till ett belopp som över-

stiger sju och en halv gånger prisbasbeloppet.

10 §⁴

För de första 14 dagarna i sjukperioden utges sjukpenning som svarar mot sjukpenninggrundande inkomst av anställning endast under förutsättning att den försäkrade skulle ha förvärvsarbetat om han inte hade varit sjuk. För en försäkrad som avses i 5 § tredje stycket 1 eller 3, femte eller sjunde stycket skall vad som har sagts nu gälla även för tid efter de första 14 dagarna av sjukperioden. För sjukpenningen skall 10 a och 10 b §§ tillämpas

För de första 14 dagarna i sjukperioden utges sjukpenning som svarar mot sjukpenninggrundande inkomst av anställning endast under förutsättning att den försäkrade skulle ha förvärvsarbetat om han inte hade varit sjuk. För en försäkrad som avses i 5 § tredje stycket 1–3, femte eller sjunde stycket skall vad som har sagts nu gälla även för tid efter de första 14 dagarna av sjukperioden. För sjukpenningen skall 10 a och 10 b §§ tillämpas.

Om det inte kan utredas hur den försäkrade skulle ha förvärvsarbetat under sjukperiodens första 14 dagar, får sjukpenning utges efter vad som kan anses skäligt med ledning av hur den försäkrade har förvärvsarbetat före sjukperioden, om det kan antas att den försäkrade skulle ha förvärvsarbetat i motsvarande omfattning under de första 14 dagarna i sjukperioden.

Med tid för förvärvsarbete enligt första stycket jämfställs

1. ledighet för semester, dock inte om den försäkrade uppbär semesterlön enligt semesterlagen (1977:480) och, enligt 15 § samma lag, kan begära att dag då han är oförmögen till arbete på grund av sjukdom inte räknas som semesterdag,

2. ledighet under studietid för vilken oavkortade löneförmåner utges,

3. ledighet under tid då den försäkrade uppbär ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF), och

4. ledighet för ferier eller för motsvarande uppehåll för lärare som är anställda inom utbildningsväsendet.

4 kap.

6 §⁵

Hel föräldrapenning utgör lägst 60 kronor om dagen (lägstnivå).

Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, om föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten för födelsen har varit försäkrad för en sjukpenning över lägstnivån och skulle ha varit det om Försäkringskassan känt till samtliga förhållanden. Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges dock alltid lägst med ett belopp för hel föräldrapenning om 180 kr (grundnivå). För en förälder som endast är försäkrad enligt 3 kap. 4 § socialförsäkringslagen (1999:799) gäller detta under förutsättning att föräldern uppfyller villkoren i första meningen.

⁴ Senaste lydelse 2000:37.

⁵ Senaste lydelse 2004:781.

Utöver vad som anges i andra stycket utges föräldrapenning för

- 210 dagar med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, dock lägst med belopp enligt grundnivån, och för

- 90 dagar med belopp enligt lägstnivån.

Vid flerbarnsbörd utges föräldrapenning enligt 3 § andra stycket för

- 90 dagar med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, dock lägst med belopp enligt grundnivån, och för

- 90 dagar med belopp enligt lägstnivån. För varje barn utöver det andra utges föräldrapenning med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, dock lägst med belopp enligt grundnivån.

När föräldrapenning enligt andra–fjärde styckena skall utges med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, skall beräkningen ske enligt 3 kap. med undantag av 5 § fjärde–sjunde styckena samt 10 a och 10 b §§.

Utan hinder av vad som föreskrivs i andra–fjärde styckena skall, om föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst har sänkts enligt 3 kap. 5 § tredje stycket 5, föräldrapenningen till dess barnet fyller två år beräknas lägst på grundval av den sjukpenninggrundande inkomst som gällde innan sänkningen skedde eller den högre inkomst som *löneutvecklingen inom yrkesområdet* därefter föranleder, om föräldern avstår från förvärvsarbete för vård av barn. Är kvinnan gravid på nytt innan barnet uppnått eller skulle ha uppnått ett år och nio månaders ålder, skall föräldrapenningen även fortsättningsvis beräknas på motsvarande sätt. Detsamma gäller vid adoption av barn som sker inom två år och sex månader efter det att det föregående barnet fötts eller adopterats.

Utan hinder av vad som föreskrivs i andra–fjärde styckena skall, om föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst har sänkts enligt 3 kap. 5 § tredje stycket 5, föräldrapenningen till dess barnet fyller två år beräknas lägst på grundval av den sjukpenninggrundande inkomst som gällde innan sänkningen skedde eller den högre inkomst som *löneavtal* därefter föranleder, om föräldern avstår från förvärvsarbete för vård av barn. Är kvinnan gravid på nytt innan barnet uppnått eller skulle ha uppnått ett år och nio månaders ålder, skall föräldrapenningen även fortsättningsvis beräknas på motsvarande sätt. Detsamma gäller vid adoption av barn som sker inom två år och sex månader efter det att det föregående barnet fötts eller adopterats.

För en förälder som helt eller delvis saknar anställning skall den sjukpenninggrundande inkomst som föräldrapenningen beräknas på enligt sjätte stycket alltså omräknas på sätt som anges i 3 kap. 5 d §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2005.

2. Den nya bestämmelsen i 3 kap. 5 § tredje stycket 2 skall tillämpas för tid efter ikraftträdandet.

3. De nya bestämmelserna om omräkning skall tillämpas på sjukpenninggrundande inkomst som beräknas för tid efter ikraftträdandet. För en försäkrad som avses i 3 kap. 5 d § och som har en sjukpenninggrundande inkomst som är att hänföra till inkomst av annat förvärvsarbete skall omräkningen av denna inkomst emellertid göras tidigast den 1 juli 2006.

4. Vid tillämpning av den nya bestämmelsen i 3 kap. 5 c § skall omräkning av den sjukpenninggrundande inkomsten för varje helt år som infallit före den 1 juli 2005 göras med utgångspunkt i löneutvecklingen inom yrkesområdet.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring¹

dels att 4 kap. 5, 6 och 12 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 4 kap. 6 a och 7 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

5 §²

För den som är sjukpenningförsäkrad enligt 3 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring utgörs livränteunderlaget av hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst enligt 3 kap. 2 § nämnda lag vid den tidpunkt från vilken livräntan skall utges eller den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst, om Försäkringskassan hade känt till samtliga förhållanden.

För den som är sjukpenningförsäkrad enligt 3 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring utgörs livränteunderlaget av hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst enligt 3 kap. 2 § nämnda lag vid den tidpunkt från vilken livräntan *första gången* skall utges eller den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst, om Försäkringskassan hade känt till samtliga förhållanden.

Vid tillämpningen av första stycket gäller följande avvikelser från bestämmelserna i 3 kap. 2 § lagen om allmän försäkring. Vid beräkningen skall också andra skattepliktiga förmåner än pengar beaktas. Med inkomst av anställning likställs kostnadsersättning som inte enligt 8 kap. 19 eller 20 § skattebetalningslagen (1997:483) undantas vid beräkning av skatteavdrag. Semesterlön och semesterersättning skall medräknas utan den begränsning som anges i 3 kap. 2 § tredje stycket lagen om allmän försäkring. Inkomst i form av skattepliktiga förmåner skall värderas på det sätt som är föreskrivet för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Vid beräkning av livränteunderlaget får även beaktas ett löneavtal som har träffats efter den tidpunkt från vilken livräntan första gången skall utges om avtalet omfattar denna tidpunkt.

6 §³

För den som inte är sjukpenningförsäkrad enligt 3 kap. lagen

För den som inte är sjukpenningförsäkrad enligt 3 kap. lagen

¹ Lagen omtryckt 1993:357.

² Senaste lydelse 2004:783.

³ Senaste lydelse 1997:566.

(1962:381) om allmän försäkring men likväl har inkomst av förvärvsarbete utgörs livränteunderlaget av den inkomst som med tillämpning av 5 § skulle ha beräknats för honom om han hade varit sjukpenningförsäkrad.

(1962:381) om allmän försäkring men likväl har inkomst av förvärvsarbete utgörs livränteunderlaget av den inkomst som med tillämpning av 5 §, *vid den tidpunkt från vilken livräntan första gången skall utges*, skulle ha beräknats för honom om han hade varit sjukpenningförsäkrad.

6 a §

Om det redan vid den tidpunkt från vilken livräntan första gången skall utges är sannolikt att livränteunderlaget skulle bli väsentligen högre eller lägre vid en senare tidpunkt får ett nytt livränteunderlag fastställas och läggas till grund för beräkning av livränta vid ett sådant senare tillfälle.

7 a §

Om en livränta skall beräknas på nytt efter det år den första gången skall utges eller om den skall omprövas enligt 12 § skall det livränteunderlag som anges i 5–7 §§ räknas om med ledning av det särskilda tal som anges i 6 kap. 2 § för varje år efter det år livräntan första gången skall utges.

12 §⁴

Ett beslut om livränta skall omprövas, om ändring av betydelse har skett i de förhållanden som var avgörande för beslutet eller om den försäkrades möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete väsentligen har förbättrats. Livränta för förfluten tid får dock inte minskas eller dras in.

Ett beslut om vilandeförklaring av sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 16 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring skall också omfatta sådan livränta som enligt 6 kap. 1 § första eller andra stycket denna lag samordnats med ersättningen.

För den tid under vilken en sådan vilandeförklaring gäller skall beslutas om livränta beräknad utifrån dels det livränteunderlag som legat till grund för bestämmande av livräntan före vilandeförklaringen, dels de

För den tid under vilken en sådan vilandeförklaring gäller skall beslutas om livränta beräknad utifrån dels det livränteunderlag som legat till grund för bestämmande av livräntan före vilandeförklaringen, dels de

⁴ Senaste lydelse 2002:224.

inkomstförhållanden som råder under tiden med vilandeförklaring.

Vid bestämmande av livränteunderlaget skall detta omräknas med hänsyn till de förändringar av prisbasbeloppet som skett sedan livräntan senast fastställdes.

inkomstförhållanden som råder under tiden med vilandeförklaring.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för livräntor som har beslutats före ikraftträdandet.

3. Vid tillämpning av 7 a § skall livränteunderlaget för tid före år 2004 räknas om med de årliga förändringarna i prisbasbeloppet.